

САНА ОЛОХ

СССР ТУРАПЧЫ ОРОЙУОННААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭЭНТГЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРТАЛА

1981 СЫЛ АДТЫННЫМ
15 КҮНҮТҮН ТАХСАР

1972 СЫЛ. АХСЫННЫ 14 КҮНЭ
ЧЗППИЗ

Сыналга
2 харчы

СССР КИИН КОМИТЕТЫГАР.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУГАР.

РСФСР ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМУГАР

СССР Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна РСФСР Верховнай Советын Президиума Советскай Социалистическай Республикалар Союзтара тариллибитэ 50 сыла туулуутун билиитир Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын, Советскай Социалистическай Республикалар Союзтарын Верховнай Советын, Российской Советскай Социалистическай Республика Верховнай Советын халбыхунтаах үөрүүлээх мууһахтарын 1972 сыл ахсынны 21 күнүгэр Москва нуоранна мытарга быһаары ылыннылар.

1972—1973 с.с. КЫСТЫККА СҮӨҮ ЭБИИ АҢЫЛЫГЫН БЭЛЭМИНЭЭНИНГЭ УОННА КЫСТЫГЫ БАСТЫН ТЭРЭЭНИННЭЭХТИК АТААРЫГА ОРОЙУОННАР, ХАҢААЙЫСТЫБАЛАР, ОТДЕЛЕНИЕЛАР, БИРИГЭЭДЭЛЭР, ФЕРМАЛАР, ЗВЕНОЛАР РЕСПУБЛИКАТААБЫ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҤЫЛАРЫН

У С У Л У О Б У Й А Т А

Общественнай сүөһү кыстыгы тэрээнилээхтик атаарыыга уонна сүөһү интэниитин бородууксуйатын аһымына уонна соротуопкалааһымы эбэтэнигэ үһү-лүччү улахан сүөһүтүн биэрэн турар, СССР өкмөтү, Саха АССР Министрдарын Совет уонна РСФСР Президиума сүөһү эбүү аһымытын бэлэмнээһингэ уонна кыстыгы тэрээнилээхтик атаарыыга оройуоннар, хаҥаайыстыбалар, отделениелар, участваттар, фермалар, биригээдэлэр, механизированнай звенолар социалистическай куоталаҥыстарын усуллубууларын биллэрдилэр уонна куоталаҥы түмүгүн өгөрүү бэрээдэтин быһаардылар.

Сүөһү кыстыгар чөптөхтө суох балаһыанньа үөскөбүтүнэн сибээстээн уонна оройуоннар айылар-климат өттүнэн уратыларын учуоттаан республикара түөрт зонаны үөскөтөргө:

Манайгы зонада киирээлэр: сүөһү интэниитин киин оройуоннар—Алексеевский, Айма, Ленский, Мөнгө-Ангала, Нам, Чурапчы, Орджоникидзевский, Уус-Алдан, Чурапчы, Уус-Майа оройуоннара уонна Якутский кыраат таһылаары совхозтар.

Сүөһү эбии аһымытын соротуопкалааһымы уонна кыстыгы ситиһинилээхтик атаарыыга оройуоннар, хаҥаайыстыбалар, отделениелар, участваттар, биригээдэлэр, фермалар, механизированнай звенолар уонна сүөһү интэниитин үлэһиттэрин социалистическай куоталаҥыстары 1972 сыл IV кварталын уонна 1973 сыл бастакы агарын көрдөрүүлэрин учуоттаан турар, 1973 сыл от мыйы 1 күнүгэр туругунан түмүктэннэлэр.

Үс бастакы звенода социалистическай куоталаҥымы кыймылаахтарынан аабыллыахтар:

— үлэни уонна үбү-аһы өрдүк арыллыах өрө-куоттан турар сүөһү ахсаанын, сүөһү интэниитин бородууксуйатын аһымы уонна соротуопкалааһымы эбэтэни быһааннарын толорбут оройуоннар, хаҥаайыстыбалар, отделениелар, участваттар уонна биригээдэлэр;

— 1973 сыл бос мыйы 1 күнүгэр диэри кыстык устатыгар биир сүөһү тыһынаах мыйаһына өрдүк үрдүк эбэллээх ситиһиттэр; ол эрэри мантан итэҕэһэ сүөһү (килограммынан):

	1973 с. I/II дүөрү	ол күнүгэр 1972 с. IV кв
Оройуон	72	27
Хаҥаайыстыба	85	32
Отделение	94	34
Биригээдэ	100	37

От мыйы 1 күнүгэр диэри биир мыйаһан өрдүк эбэтэ үтүү мыйаһан, ол эрэри мантан итэҕэһэ сүөһү (килограммынан):

	1973 с. I/II дүөрү	ол күнүгэр 1972 с. IV кв
Оройуон	1150	225
Хаҥаайыстыба	1220	235
Отделение	1280	250
Биригээдэ	1400	275

	1973 с. I/II дүөрү	ол күнүгэр 1972 с. IV кв
Оройуон	1150	225
Хаҥаайыстыба	1220	235
Отделение	1280	250
Биригээдэ	1400	275

200-тан итэҕэһэ суох мыйаһаах үүккэ анал:

	1973 с. I/II дүөрү	ол күнүгэр 1972 с. IV кв
Оройуон	1520	300
Хаҥаайыстыба	1700	330

— ааспыт сыл туһааннаах кэмгэр тэһиһэтэххэ, манар мыйа уонна бэс ахсаанын эбэллээхтэр;

— мыйа уонна сылгы сүөһү туһата суох өлүүтүн сарбыллыахтэр;

— илэрэй уонна кулун үрдүн дьылааһыах тахсымытын ситиһиттэр;

— эбии аһымы соротуопкатаан быһааннарын толор-

буттар:

— сүөһү аһымытын өрдүк ороскуоталааһына таһаарыахтар.

Оройуоннар, хаҥаайыстыбалар, отделениелар, участваттар уонна биригээдэлэр социалистическай куоталаҥыстарын түмүгүн өгөрүгө производство бары сүрүн салааларыгар 1971 сылларын көрдөрүүлэри кытта тэһиһэни, ону тэҥэ үлэ харымтабын, производство культуратын үрдэтии, государственнай уонна финансовай дьыһынныһынны түтүһүү аччта ахсаанын аһылааһаар.

Зоналарынан социалистическай куоталаҥы кыймылаахтарынан сүөһү интэниитигэр кыстык устатыгар (1973 сыл бос мыйы манайгы күнүгэр диэри) өрдүк үчүгэй, ол эрэри мантан итэҕэһэ суох производственнай көрдөрүүлэри ситиһиттэр буолуохтара:

Манайгы зонада—алта мыйаһан үөһэ саастаах ыччат сүөһү хас биридинитин 1973 сыл бос мыйы 1 күнүгэр диэри 110-нуу килограммтан, ол интэниит 1972 сыл төрдүс кварталыгар 41-дин килограммтан итэҕэһэ суох төлөһүһүттэр; баар кур сылгыны (арытты) кыһык устатыгар (1973 сыл бос мыйы 1 күнүгэр диэри) уонна 1972 сыл төрдүс кварталыгар даҕаны эчиреппэһэ интэнииттэр.

Сүөһү интэниитигэр социалистическай куоталаҥы түмүгүн өгөрүгө 1971 сыл түмүгүн кытта тэһиһэни уонна маһыктыгы ситиһи ахсаанын аһылааһаар:

— производственнай быһааннары уонна аһылааһы аһылааһына толорон турар, үтү маһыгар мунутуур өрдүк көрдөрүүнү ситиһи;

— 6 мыйаһан үөһэ саастаах ыччат сүөһүнү төлөһүтү өрдүк үчүгэй көрдөрүүтүн ситиһи, уонна сүөһүнү барытын эчиреппэһэ интэниит;

— кулуннары уонна туттуулары аһымы дьылааһыах тахсымытын өрдүк көрдөрүүлэрин ситиһи, кур сылгыны уонна таһыны эчиреппэһэ интэниит.

Республика үрдүнэн тэһиһилибит социалистическай куоталаҥы кыймылаахтарынан бытарытыаллыбыт эбии аһымы саамай эбэтэни өгөрүүнү ситиһитт сүөһүгэ эбии аһымы бэлэмниир механизированнай звенолар аабыллыахтара.

Республика үрдүнэн тэһиһилибит социалистическай куоталаҥы кыймылаахтарынан наараадалаһыах туһугар өлөхтөөхтэр:

а. оройуоннары наараадалаһыах—СССР Саха сиринээки обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын уонна РСФСР Түөрт Кыһык Знамытын, харчынан 3 тыһымыччаттан 5 тыһымычча солкуобайга диэри бириэмийэни туттаран турар.

Хаҥаайыстыбалары наараадалаһыах—Саха АССР Тыатын хаҥаайыстыбатын министрствотын уонна профсоюз обкомун 9 Кыһык Знамаларын, 2 тыһымыччаттан 3 тыһымычча солкуобайга диэри харчынан бириэмийэни туттаран турар. Итилэри зоналарынан маһык таргатылаар:

1. Кыһымылаах хаҥаайыстыбалар ахсааннара—манайгы зонада 3, иккисэ—2, үһүсэ—2, төрдүсэ—2;

2. Автобус фондатын—зоналарга төрдүүнэригэр биридинии, ГАЗ-69 А автомашинна фондатын манайгы, иккисэ уонна үһүс зоналарга биридинии, ГАЗ-66 автомашинна фондатын манайгы уонна төрдүс зоналарга биридинии устууканы аһымырга.

3. Кыһымылаах хаҥаайыстыбалар салайааччыларыгар:

а. легковой «Волга» автомашинна аһылааһаар фондатын—зоналарга төрдүүнэригэр биридинии

анымырга. ГАЗ-69 эргэ автомашинна бастакы зонада 2-ин, иккисэ, үһүс уонна төрдүс зонада биридинии аһылааһыах.

4. Фондалары аһымырга: кылаабынай зоотехниктарга—«Урал» мотоциккы манайгы зонада 3, иккисэ, үһүс уонна төрдүс зоналарга иккисэ устууканы; кылаабынай ветеринартарга уонна кылаабынай инженердарга «Юпитер» мотоциккы манайгы зонада 6, иккисэ, үһүс, төрдүс зоналарга үөртүү устууканы.

В. совхозтар отделениеларын уонна колхозтар производственнай участваттарын наараадалаһыах—СССР обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын уонна РСФСР 18 грамоталарын, харчынан 400—700 солкуобайдаах бириэмийэни туттаран турар өлөхтөөхтөр, ону зоналарынан маһык таргатыах:

1. Отделение ахсаана—манайгы зонада 6, иккисэ 5, үһүсэ 4, төрдүсэ 3;

2. ГАЗ-53 уу баһар автомашинна фондатын аһымырга—манайгы зонада 3, иккисэ 2, үһүсэ 2 уонна төрдүсэ 1 устууканы; ГАЗ-66 автомашинна фондатын аһымырга—манайгыга уонна иккисэ үстүү, үһүсэ уонна төрдүсэ иккисэ устууканы.

3. Отделениелар уонна участваттар салайааччыларыгар «Урал» мотоциккы фондатын аһымырга—I зонада 6, II-ка 5, III-ка 4, IV-ка 3 устууканы.

г. производственнай биригээдэлэри наараадалаһыах—СССР обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын уонна РСФСР 48 грамоталарын харчынан 300—400 солкуобайдаах бириэмийэни туттаран турар өлөхтөөхтөр уонна өлөрү зоналарынан маһык таргатыах: наараадалаһыахтык тиксэхтээх биригээдэ ахсаана—манайгы зонада 20, иккисэ зонада 16, үһүсэ 12; ССРС үстүн туристымырга уонна НХСВ барарга 10, ССРС үстүн туристымырга, НХСВ барарга 90 путевка аһыах—I зонада 20, II-ка 30, III-ка—12;

д. фермалар коллективтарын наараадалаһыах—СССР обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын уонна РСФСР 90 грамоталара харчынан 200—300 солкуобайдаах бириэмийэни кытта өлөхтөөх уонна ССРС үстүн туристымырга, НХСВ барарга 90 путевка бэриллэр; ити наараадалаттан бастакы зонада 40 ферма, иккисэ 30, үһүсэ 20 ферма тиксэллэр;

е. сүөһү интэниитин бастыһыахтарыгар интэригэ чөптөн аһа өлөхтөөхтөр.

Чемпион маһыкыт аһыах интэригэ, киниэхэ «Москвич» эбэтэр «Запорожец» автомашинна аһылааһаар фондатын туттаран турар, аһаар—манайгы, иккисэ уонна үһүс зоналарга 5-тин миэтэ. Сүөһүнү төлөһүтү саамай өрдүк көрдөрүүлэрин ситиһи иһин чемпион сүөһүтү бочуоттаах аһыах киниэхэ «Москвич» эбэтэр «Запорожец» автомашинна аһылааһаар фондатын туттаран турар, аһаар—бастакы, иккисэ уонна үһүс зоналарга 5-тин миэтэни. Чемпион сылгыны бочуоттаах аһыах, «Урал» мотоциккы фондатын аһаар турар, интэригэр—манайгы, иккисэ уонна үһүс зоналарга 5-тин миэтэни. Чемпион таһыт бочуоттаах аһыах, киниэхэ МП-21 саанан бириэмийэлээн турар, аһаар—IV-с зонада 5 миэтэни.

ж. сүөһүгэ эбии аһымы бэлэмниир механизированнай звенолары наараадалаһыах СССР обкомун, Саха АССР Министрдарын Советын уонна РСФСР 30 грамоталара хас биридинитигэр харчынан 200 солкуобайдаах бириэмийэлээх өлөхтөөхтөр. Итиники наараадалаһыахтык бастакы зонадан 15 звено, иккисэ 10, үһүсэ 5 тиксэр. «Юпитер» мотоциккы фондаты аһаар—бастакы зонада 15, иккисэ 10, үһүсэ 5 устуука.

Партийнай тэрилтэлэргэ отчуоттар, быыбардар

ХОНТУРУОЛУ КҮҮҮҮРДҮӨХХЭ

Арыйах хонуктаарыта Калинин аатынан колхоз Мараалайы биригээдэтнээри маннайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ отчуоттуур-быыбардыр мунаада буолла. Отчуоттуур дамылааты дүүллээһингэ көпсөппит коммунистар партийнай тэрилтэ бюроката партийнай-тэрийэр, политической, илгэр үлэни балайда тупсарбытын баһыстаабылар.

Бу партийнай тэрилтэ уруксу оттугэр партия көпсөптүгэр үүнүү суох буолара. Сордох коммунистар партия Устаабын көрдөбүллэрин, партийнай-государственной дисциплинини кэһин түбэлтэлэрин таһаараллара. Ити итэбастэри туоратарга партбюро утумнаах үлэни ыыппытын түмүгэр, отчуоттуур көмгэ партийнай тэрилтэ икки киһинэн үүнүө, коммунистартан партийнай дисциплинини кэһин түбэлтэ таһаарыллыбата.

Партийнай тэрилтэ учутугар турар салайар коммунистар юбилейнай эбэһээтэлибэлэри толорууга сөптөөх тэрийэр үлэни ыыттылар. Оттон производствобу быһаччы үлэллэр коммунистар байэлэринэн бастыг холобуру көрдөрүллөр. Ол курдук, коммунист механизатор Коркин И. И. II саамай эппиэттээх уонна хаалылаах учаакара—пилорамада үлэлээн тутуу объектарын пилорамада сууянан сөптөөхтүк хаачыыйыт. Билигин юни Телой Дирингэр кыстатыллан турар ыччат сүөһү ферматыгар старшайынан, сүөһү аһаааччынан үлэллэр.

Коммунистар, сылгыһыттар Сивцев Д. Т. уонна Терюпин Н. А., продавец Сивцев И. В., арыы сыбаан маастара Сивцева П. С., оттон да атыттар үлэлэриттэр үчүгэй көрдөрүүлэри ситтиһэллэр. 54 чилиэннээх комсомольскай тэрилтэ, секретарь Пинигин Е. А., үлэтин биллэрдик тупсарыт, ыччаттар производствобу төһүү күүс буолбуттар. Культурнай-сырдатар тэрилтэлэр былааннаахтык үлэлэбэттэр. Итилэр түмүктэриттэр биригээдэ государствобу үүтү уонна эти атыылааһын уонна үүт валовой ыамын былааннарын аһара толортоот. Сэтгэ киһилээх тутуу биригээдэтин күүһүнэн 250 ыччат сүөһүгэ арыттаах муосталаах хотон тутулан үлэсэ иһэрдэ, түөрт квартиралаах уопсай дьэ уонна подвалаах ысхылаат тутулулар. Маны тэһинэн, 25 тыһыанча устуука жырпиччэ үктэннэ, хотоннору механизациялааһын үлэлэрэ ыытыллылар.

Ол эрэри партийнай тэрилтэ үлэтигэр улахан итэбастэр баалларыгар коммунистар сөптөөх критиканы огордулар. Туох ханнык ин-

ниэ, партийнай муньахтары ССКП Устаабын көрдөбүллэри тутуһунан ыытыллыбатах. Ол курдук, партийнай уопсай муньахтар 10 уонна партбюро муньахтара арыс төгүл эрэ ыытыллыбыттар. Итиннээх партийнай тэрилтэ хонтуруоллуур функциятыгар сыһааннаах боппуруостар дүүллээмэтэхтэр. Специалистар, фермалар старшайдарын отчуоттара итиллибэтэх. Обществений сүөһү кыстыгар бөлөмүнүн уонна эрдэттэн тэрээһиннээхтик киириин, ыччат сүөһүнү көрүү-хараһым курдук, оттон да атын производствений боппуруостар көрүллэн, биризмэтигэр сөптөөх дьаһаллар ыытыллыбатахтар.

Ол түмүгэр ноһуом таһымытын, бурдуктан, хортуппуйтан үүнүүнү ылы уонна оттоһун былааннара, сайынгы көмгэ сүөһүнү уотуу эбэһээтэлибэлэрэ ырааһынан туолбатылар. Ыччат сүөһү уонна сайыл оротун көннүөнүн өлүүтэ маассабайдык табыста. Попов Василий 66 бороону туппугуттан 31 борооно өлө. 18 сылгы уонна 44 сайыл орото туһата суох өлө. Кыстыкка киирингэ сүөһү үлэһиттэрин эрдэттэн сүүмэрдэбэккэлэр, сүөһүтүтүр улахан новоруускалаах үлэлэбэттэр. Холобур, Лыбынтахха Пухов 100-кэ тыһааһы соротозун көрө сылдьыбыт. Ахсынньы сагатыгар Телой Дирингэр кыстаан турар тыһаастарга эбии биер үлэһити сана ыыттылар.

Итилэр түмүктэриттэр сүөһүнү тыһыныгы уһундук таһырдыа аһатыытан сулбу түһөн дьүдүйүлэрэ таһаарыллыбыт. Онообор хотонно турар сүөһүлэр ноһуомнарын кыайан күрдээн, ыраастаан испэтэхтэр. Төбүрүн саңа хотонун хойутаан бүтөрөннөр, сыбаанынын тутатына ыппаккалар уонна тыһаастары маннай Чыччанига илдьэн, оттон Телой Дирингэр көһөрөн, кыстыкка наһаа хойутааһын таһаарыттар. Онуоха эбии «Сельхозтехника» оройуоннаагы отделениета Лыбынтах хотонун монтааһын күн бүгүнүгэр дизри ситэрэ илик, онон сүөһүгэ эбии аһылык ситтиллибэт. Итилэр барыта кыстыкка улахан охсуучу огорбуттар.

Обществений бэрээдэги харыстааһынга хадаардар ыгырыларынан кэһин умнууга хаалларбыттар. Итиннээһини уонна алкоголизмы утары охсуһууну күүһүрдэр дьаһаллар туастарынан партия, правительство уураахтарын толорууну тэрийэн күннэгэ хонтуруоллаабатылар, ол түмүгэр сордох колхозтаахтар, механизатордар бэрээдэги кэһэллэр, итириктиниллэр.

Обществений сүөһү кыстыгы тэрийингэ томполор

ыгырыларынан иһэнник дүүллээһин быһаанчы эбэһээтэлибэтэ ылыллыбатах. Итиннээх Бүтүн Сохотаары социалистическай муоталаһыны тэһиттэр туһунан ССКП КК, ССРС Министрларын Советын, ЦСВСКС уураахтарын дүүллээһинэ илик.

Партийнай муньах үлэ атыллыбит итэбастэри туоратар дьаһаллары ыларыгар партийнай бюро саңа састаабын соруудахтаа. Партбюро үлэтин ортонон сызылаанна уонна бюро саңа састааба быыбарданна. Партийнай тэрилтэ секретарынан Ноговицын Т. С. таһылына.

С. ЗАХАРОВ.

Наһилиэнтэр Советтарын иһин ардыларыгар социалистическай муоталаһыга бастаан иһэстани ылбыт Хайахсыт наһилиэнтэр Советыгар райсовет исполкомун ноһа сылдьар Знамята туттарылына-исполком председателэ А. Д. Алексеев харчынан биризмэһини ылла.

СНИМОНКА: Хайахсыт наһилиэнтэр Советын исполкомун председателэ таб. А. Д. Алексеева ноһа сылдьар Ньыл Знамяны туттарыы түгэнэ. П. ПОПОВ фотота.

Официальная
отдел

УЛАХАН ХААЛЫНЫ ТУОРАТЫАХХА

ССКП райкомун бюроты Хатылы орто оскуолатын ыгырытын, коммунист-учууталлар оройуоннаагы сүбэ муньахтары ыйыларын толорууга уонна оскуола Устаабын сааххо илэлэрингэ Одьулуун арыс ыгыастаах оскуолатын директоруоб. Ефимов М. П. тэрийэр үлэтин туһунан боппуруоһу дүүллэстэ.

1971—72 сс. үөрөх дылын маннайгы чыһпэрин түмүгүн кытта тэһиэтэххэ, ыйылыгы үөрөх дылын бастаан чыһпэригэр үөрэти билли 9,8, хаачыстыбага үөрөһүн 0,4 бырыһыан үрдэбэт. Коммунистар Ефимов М. П. үөрөтөр предметигэр 100 бырыһыан биллини, 31,1 ырыһыан хаачыстыбага үөрөһүн ситистилэр. Старостин П. А. салайааччылаах адыр финанстар куруһуоктара оройуоннай олимпиада иһис иһэстани ылбыт.

Ол эрэри бөдөг итэбастэр уонна бытаарылар таһаарыллыбыттар. Хатылы орто оскуолатын ыгырыты, коммунист-учууталлар оройуоннаагы сүбэ муньахтарын ыйыллара дүүллэһилилбэтэхтэр. Былааннар оһоһуллубатахтар. ССРС 50 сыллаах-юбилейин көрсө социалистическай эбэһээтэлибэтэ хойугаан ылыныллыбыт. Итиннээх эбэһээтэлибэтэ бириднэлээн учууталларынан, интернат кытэччипэринэн, пионерскай дружиналарынан ылыныла иһэ.

1971—72 сс. үөрөх дылыгар ытыллыбыт инспекторскай бэрэбиэркэ сүрүн ыйыларын олоххо киллэрингэ сөптөөх тэрээһин үлэ ытыллыбатах. Итилэр түмүктэриттэр үөрөһүн билли маннайгы чыһпэрдээһин үчүгэ баара эрэ 80,7 бырыһыанга, билли хаачыстыбага 20,7 бырыһыанга тэһиэппит. Математика, физика, саха тылын, адыр суолдугуттар куруһуоктарыгар 40-ча эрэ оһо хабыллыбыт.

Кылаас салайааччыларыттан көрдөбүл ситэ туруоруллубата-быттан, V сас кылаас салайааччыта Мандаров А. В. учуу-

тааллары кытта утумнаах үлэни ыыппатах, тороппуттэри кытта үлэни саңа сараллабыт. Ол түмүгэр кылаас 21 үөрэнээччилэриттэн, маннайгы чыһпэр түмүгүнэн, 11 эрэ үөрэнээччи үөрөтөр ситтиһэр. Үөрөһүн билли 52,3 бырыһыанга эрэ тэһиэппит.

Үөрөһүн кабинетнай систематыгар киирин тэһилилбэтэх. Нуутча тылын (учууталлар Артемьева Т. Ф., Саввина М. В., Попова М. Ф.), математика (Никифорова Т. Г.), история (Старостин П. Г.) уруоктара наһаа таһынаахтык ытыллылар. Көрдөрөн үөрөтөр пособиелары, техническай средстволары тутуу ырааһынан ситэти суох. Орфографическай режии тутуһуллубат. Словарнай үлэ, үстнай счот утумнаахтык ытыллыбаттар. Үөрэнээччилэр тэһиэстэрэ биризмэтигэр бэрэбиэркэ-көмөһө, учууталлар уруоктарына былаанна көтүмэхтик оһоһуллар. Итилэр түмүктэриттэр үөрэнээччилэр үөрөһүн биллэртэ наһаах.

Салаатаны уонна хонтуруолу тупсарыма, чуолаан, билли хаачыстыбатын үрдэтигэ уруоктарга сымдым. учууталларга көмө ырааһынан ситэти суох. Директор 37, адыр 20 эрэ уруоктарга сымдыбыттар. Оттон партийнай тэрилтэ секретарэ Старостин П. А., чыһкөм председателэ Попова М. Ф. бириднэ да уруокка сымды иликтэр. Бастыг опыты тарааты, атын оскуолаларга сымдыа опыты атастаһык мөлтөхтүк тарылыбит, учууталлар хардарыта уруокка сымдылар саах. Методическай секциялар мөлтөхтүк үлэллилэр.

Пионерскай дружина үлэтигэр улахан итэбастэр таһаарыллыбыттар, интернациональнай доьордоһуу кулуубун үлэти аһылабыт. Улэ былаанна пионерскай маршруттарынан оһоһуллубат. Үөрэнээччилэр комсомольскай тэрилтэлэргэ суох.

Оскуола үөрөтөр-иһтэр үлэтигэр маннайгы сүһүөх партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр, оскуола администрациятыгар көмөлөрө, са-

лааталара, хонтуруоллара биллини көрдөбүлгө ырааһынан эппиэттэбэттэр.

ССКП райкомун бюроты бүтүүн орто үөрэхтээһин Сохуонун толоруунаах эбэһээстэа кылаасна иһис сыл хаалыыны туоратыма педагогическай сөптөөхтүк түмүктэрин, үөрэти-иһити үлэтин хонтуруоллааһынга уонна салайыма формалары таһаарбытын, баар итэбастэргэ эбэһээһин ирдэбили мөлтөһүтүн иһин оскуола директору таб. Ефимов М. П. кытаанах сэрэтин огордо. Кылаас салайааччыта Мандаров А. В. үөрөтөр-иһтэр үлэтин туһунан боппуруоһу үөрөх оройуоннаагы отделын советын муньаһа дүүллээһингэ быһаарылына.

Бюро Хатылы орто оскуолатын ыгырытын, коммунист-учууталлар оройуоннаагы сүбэ муньахтарын ыйылары уонна райком бюротун бу уурааһын 1972 сыл ахсынньы маннайгы апарытар партийнай, профсоюзнай уонна педсовет муньахтарыгар дүүллээн дьаһаллар былааннарын ылыналларыгар т.т. Старостин П. А., Попова М. Ф., Ефимов М. П. соруудахтаата. Кылаас салайааччыларыттан ирдэбили күүһүрдэн туран киилэр үлэлэрин туһунан партийнай, профсоюзнай уонна администрациянай совет муньахтарыгар отчуоттары иһитини практикалымыгар оскуола администрацията эбэһиһэстэ.

Педагогическай үлэ бастыг кыһматын таргатар иһинтэн методическай секциялар үлэлэрин тупсарылаахтык, атын оскуолаларга сымдыан опыт атастаһыта иһэнник ытыллыахтык. 1972—73 сс. үөрөх дылыгар сүрүн предметтэри үөрөһүн кабинетнай систематыгар киллэрин сорууга туруорулуна.

Бүтүүн орто үөрэхтээһин Сохуонун толорор иһинтэн үөрөх-иһити үлэтин хаачыстыбатын тупсарыма оскуола-таары партийнай, профсоюзнай тэрилтэлэр, администрация салайар, хонтуруоллуур оруолларын даһаа үрдэтэллэригар бюро соруудахтаата.

